

ДЛЯ НОТАТОК

Український державний лісотехнічний університет

НАУКОВИЙ ВІСНИК

ЗБІРНИК НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ПРАЦЬ

Заснований в 1994 р.

Випуск 10.4

Львів - 2000

ЗБІРНИК НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ПРАЦЬ

НАУКОВИЙ ВІСНИК: Лісівницькі дослідження в Україні (VI-і Погребняківські читання)/ Збірник науково-технічних праць. – Львів: УкрДЛТУ. – 2000, вип. 10.4. – 220 с.

Збірник публікує науково-технічні праці співробітників вищих навчальних закладів України, науковців з-за кордону, а також спеціалістів лісового і деревообробного комплексу, присвячених різним аспектам освітянських проблем та наукових досліджень, передового досвіду і впровадження у виробництво здобутих результатів.

Призначений для наукових працівників, аспірантів, інженерів галузі, викладачів вузів коледжів і технікумів, студентів старших курсів.

Рекомендовано до друку Вченою Радою УкрДЛТУ (протокол №7 від 28.09.2000 р.). Збірник присвячений 100-річчю від дня народження академіка П.С. Погребняка. У ньому висвітлюються проблеми лісознавства та лісівництва, лісових культур, селекції та озеленення, а також деякі аспекти мисливствознавства, охорони та захисту лісу.

Головний редактор : *д.т.н., професор* Д.Л. Дудюк
Заступник головного редактора: *к.т.н., доцент* Ю.І. Грицюк

Редакційна колегія:

<i>д.е.н., професор</i>	Ю.Ю. Туниця	– голова редколегії	
<i>д.б.н., професор</i>	Г.Т. Криницький	– заступник голови редколегії	
<i>д.т.н., професор</i>	П.В. Білей	<i>д.е.н., професор</i>	М.В. Римар
<i>д.т.н., професор</i>	Н.І. Библюк	<i>д.с.-г.н., професор</i>	В.П. Рябчук
<i>д.е.н., професор</i>	В.Я. Гуменюк	<i>д.е.н., професор</i>	І.М. Синякевич
<i>д.т.н., професор</i>	В.М. Голубець	<i>д.б.н., професор</i>	П.Р. Третяк
<i>д.с.-г.н., професор</i>	М.М. Гузь	<i>д.е.н., професор</i>	О.І. Фурдичко
<i>д.с.-г.н., професор</i>	В.П. Кучерявий	<i>д.с.-г.н., професор</i>	Є.І. Цурик
<i>д.т.н., професор</i>	В.М. Максимів	<i>д.е.н., професор</i>	Г.С. Шевченко
<i>д.е.н., професор</i>	О.Е. Оксанич	<i>д.т.н., професор</i>	Т.М. Шкіря

Відповідальний редактор : *А.Ф. Павлишин*
Літературний редактор : *В.В. Дудок*
Секретар : *В.М. Петращук*
Комп'ютерне макетування : *В.С. Гураков*
Художній редактор : *Ю.П. Кантаровський*

Адреса редакції:

79057, м. Львів-57, вул. Ген.Чупринки, 103/54, УкрДЛТУ
Тел.: 39-06-95, 39-06-74. Email: nv@forest.lviv.ua

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
<i>Г.Т. Криницький</i> АКАДЕМІК П.С. ПОГРЕБНЯК – КЛАСИК ВІТЧИЗНЯНОГО ЛІСІВНИЦТВА	7
1. ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ АКАДЕМІКА П.С. ПОГРЕБНЯКА	9
<i>С.М. Стойко</i> АКАДЕМІК ПЕТРО СТЕПАНОВИЧ ПОГРЕБНЯК – ВЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ, ПАТРІОТ, ГУМАНІСТ	9
<i>О.Г. Бабіч, В.Є. Свириденко</i> СТОРІНКИ БІОГРАФІЇ АКАДЕМІКА П.С. ПОГРЕБНЯКА (ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ ЙОГО НАРОДЖЕННЯ)	12
<i>С.І. Кукурудза</i> ЛАНДШАФТОЗНАВЧІ ПРАЦІ АКАДЕМІКА ПЕТРА СТЕПАНОВИЧА ПОГРЕБНЯКА	13
2. ЛІСОЗНАВСТВО, ЛІСІВНИЦТВО	18
<i>Ю.М. Дебринюк</i> ФІЗИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ДЕРЕВИНИ LARIX DECIDUA MILL	18
<i>В.К. Зайка</i> РІСТ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ В УМОВАХ РАДІАЦІЙНОГО ОПРОМІНЕННЯ	25
<i>В.Я. Заячук</i> МОДЕЛЬ ІНТЕГРОВАНОВОГО ВПЛИВУ ЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ КАЛИНИ ЗВИЧАЙНОЇ	30
<i>А.Й. Швиденко</i> ЛІСІВНИЧО-ЕКОЛОГІЧНА ТИПОЛОГІЯ ТА ЕКОСИСТЕМОЛОГІЯ	33
<i>Л.І. Коній</i> ВІКОВА СТРУКТУРА БУКОВИХ ЛІСІВ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ І ШЛЯХИ ЇЇ РЕГУЛЮВАННЯ	35
<i>А.Є. Червонний</i> ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЇ ПОДРІБНЕНОЇ ДЕРЕВИНИ ГІЛОК НА СУМАРНУ БІОЛОГІЧНУ АКТИВНІСТЬ ҐРУНТУ	39
<i>М.О. Галів</i> ГРАБОВІ ДІБРОВИ У ЗАПЛАВІ РІКИ ДЕСНИ	43
<i>В.В. Грінченко, В.О. Рибак, А.О. Грищенко</i> ВІДНОВЛЕННЯ КОРИННОГО ТИПУ ДЕРЕВОСТАНІВ – ВАЖЛИВИЙ ЗАХІД ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ТА БІОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ СОСНОВИХ НАСАДЖЕНЬ	47

<i>Д.Ю. Карабчук</i> ПРО МІНЛИВІСТЬ ФІТОМАСИ ДЕРЕВНОЇ ЗЕЛЕНІ ЯЛИНИ ЗВИЧАЙНОЇ	50
<i>В. Лавний</i> ПРО ЛІСИ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО АВСТРІЇ	54
<i>А.К. Малиновський</i> ЕКОЛОГО-ЦЕНОТИЧНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ДЕРЕВНО-ЧАГАРНИКОВОЇ РОСЛИННОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ	58
<i>К.А. Малиновський, А.К. Малиновський</i> ЛІСІВНИЦТВО І ФІТОЦЕНОЛОГІЯ: ПАРАЛЕЛІ І ПЕРСПЕКТИВИ	65
<i>В.Ф. М'ястківський</i> ОСОБЛИВОСТІ БІОЛОГІЧНОГО КРУГООБІГУ ПОЖИВНИХ РЕЧОВИН У ЛІСОСТАНАХ РІЗНОГО СКЛАДУ ДІБРОВ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	73
<i>Л.С. Осадчук</i> ВПЛИВ СМОЛОПРОДУКТИВНОСТІ НА ПРИРІСТ ЗА ДІАМЕТРОМ ПРИ ПІДСОЧЦІ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ В УМОВАХ МАЛОГО ПОЛІССЯ	79
<i>О.Г. Полякова</i> ВПЛИВ ІНТЕНСИВНОГО ЛІСОКОРИСТУВАННЯ НА РОДЮЧІСТЬ СІРИХ ЛІСОВИХ ҐРУНТІВ ГОЛОСІЇВСЬКОГО ЛІСУ	81
<i>І.М. Попадинець, Г.І. Оліяр, О.Б. Михайлів</i> ЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРАВ'ЯНОГО ПОКРИВУ ДУБОВО-БУКОВИХ НАСАДЖЕНЬ В УМОВАХ ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА "МЕДОБОРИ"	84
<i>І.М. Сопушинський, І.С. Вінтонів</i> БУДОВА ТА ФІЗИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ДЕРЕВИНИ БУКА ЗАЛЕЖНО ВІД ВИСОТНО-ЕКОЛОГІЧНОГО ГРАДІЄНТА	89
<i>В.А. Арманаш, М.Н. Зеленський</i> СТРУКТУРА БУКОВОГО ПІДРОСТУ В ЛІСАХ БУКОВИНИ	95
<i>В. Чумак, П. Дуеллі, Ф. Гамор, М. К. Обріст, П. Вірц</i> ПОРІВНЯННЯ ВИДОВОГО БАГАТСТВА БЕЗХРЕБЕТНИХ ТВАРИН БУКОВИХ ПРАЛІСІВ КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА ТА ЕКСПЛУАТОВАНОГО ЛІСУ СІЛЬВАЛД У ШВЕЙЦАРІЇ	99
<i>Ю.Й. Каганяк, В.А. Майборода</i> ЕКОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ МОДЕЛЕЙ РОСТУ ТА ФІТОМАСИ КРОНИ МОДРИНОВО-ДУБОВИХ НАСАДЖЕНЬ	106
3. ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ, СЕЛЕКЦІЯ, ОЗЕЛЕНЕННЯ	114
<i>А.М. Зеленський, М.Н. Зеленський</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ СКЛАДУ ЯЛИНОВО-ДУБОВИХ КУЛЬТУР ВОЛИНСЬКОГО ЛІСОСТЕПУ	114
<i>М.І. Гордієнко, С.Б. Ковалевський</i> ВПЛИВ ДОГЛЯДОВИХ РУБАНЬ В КУЛЬТУРАХ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ НА ФІЗІОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА РОЗВИТОК ТРАВ'ЯНИСТИХ РОСЛИН	120

<i>П.С. Гнатів</i> ФУНДАМЕНТАЛЬНІ МЕТОДИ АГРОНОМІЧНОЇ ХІМІЇ В ДЕНДРОЛОГІЇ: СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ	125
<i>О.Т. Яремчук</i> САДИ НА ДАХАХ САНАТОРІО "ГОРНЫЙ ВОЗДУХ" (М.ЖЕЛЕЗНОВОДСЬК, РОСІЯ)	134
<i>Р.М. Гречаник, О.Ф. Базюк, Ю.Й. Каганяк, Г.Г. Гриник</i> МІКРОКЛОНАЛЬНЕ РОЗМНОЖЕННЯ БУКА ЛІСОВОГО	137
<i>О.Є. Клименко, М.І. Клименко</i> ВПЛИВ ШТУЧНОГО КИСЛОТНОГО ДОЩУ НА ЖИТТЄЗДАТНІСТЬ ПИЛКУ І ПЛОДОНОШЕННЯ ДЕЯКИХ ПЛОДОВИХ РОСЛИН	142
<i>Л.М. Кондратюк</i> РІСТ ПРОРОСТКІВ ДУБА ЗВИЧАЙНОГО НА РАННІХ ЕТАПАХ ОНТОГЕНЕЗУ	146
<i>С.І. Кукурудза</i> СОЦІОЕКОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ НАЙБІЛЬШИХ МІСТ УКРАЇНИ	151
<i>О.С. Мажула, В.П. Войтюк</i> ДИНАМІКА УРОЖАЙНОСТІ ПЛАНТАЦІЙ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ	155
<i>Ю.А. Мельник</i> ДЕРЕВНО-ЧАГАРНИКОВІ ВИДИ ОЗДОРОВЧО-СПОРТИВНОГО ТАБОРУ "ЛІСОТЕХНІК"	162
<i>М.Я. Музика</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ЗМІНУ ПОРІД У СВІЖІЙ ГРАБОВІЙ ДІБРОВІ	166
<i>В.Т. Харчишин</i> RHODODENDRON LUTEUM SWEET – НОВИЙ ІНТРОДУЦЕНТ У ДЕНДРОПАРКУ "СОФІЇВКА" НАН УКРАЇНИ	170
<i>І.В. Шукель, В.М. Михайлюк</i> КОНЦЕПЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ ІНТРОДУЦЕНТІВ У ФОРМУВАННІ ЛІСУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ЗАХІДНОГО ПОЛІССЯ	174
4. МИСЛИВСТВОЗНАВСТВО, ОХОРОНА ТА ЗАХИСТ ЛІСУ	180
<i>А.І. Гузій</i> СТРУКТУРА НАСЕЛЕННЯ ПТАХІВ ЧИСТИХ СОСНОВИХ БОРІВ ВОЛИНСЬКОГО ПОЛІССЯ У ЗИМОВИЙ ПЕРІОД	180
<i>П.Я. Слободян</i> ОСЕРЕДКИ ВСИХАННЯ ЯЛИНИ СКОЛІВСЬКИХ БЕСКИДІВ У РІЗНИХ ТИПАХ ЛІСУ	182

П.Б. Хоєцький СУЧАСНИЙ СТАН ПОПУЛЯЦІЇ ВОВКА В УКРАЇНІ	184
Я.І. Капелюх ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОРНІТОКОМПЛЕКСІВ ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА "МЕДОБОРИ"	190
В.Л. Мєшкова ДИНАМІКА РОЗВИТКУ СПАЛАХІВ МАСОВОГО РОЗМНОЖЕННЯ КОМАХ-ДЕФОЛІАТОРІВ У ПРОСТОРІ ТА ЧАСІ	195
В.Д. Бондаренко, М.В. Чернявський, П.Б. Хоєцький, О.М. Литвиненко, Е.М. Рогатнєва ЗАСАДИ ЛІСОВОЇ ТИПОЛОГІЇ В МИСЛИВСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ТА БІОТЕХНІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	198
С.А. Сторожук ТЕРІОФАУНА ЗАПОВІДНИКА "МЕДОБОРИ"	210
ДО ВІДОМА АВТОРІВ СТАТЕЙ	216

ПЕРЕДМОВА

АКАДЕМІК П.С. ПОГРЕБНЯК – КЛАСИК ВІТЧИЗНЯНОГО ЛІСІВНИЦТВА

Українське лісівництво має давню і славу історію. У його витоків стояли такі видатні лісівники, як І.Я. Данилевський, В.Я. Ломиковський, В.П. Скаржинський, В.С. Графф, Г. Стшелецький, С.М. Ходецький, Е. Головкевич.

Великий вклад у розвиток вітчизняного лісівництва зробили В.Д. Огієвський, Г.М. Висоцький, В.Г. Дубровинський, Є.В. Алексєєв, О.Г. Марченко, В.Я. Гурський, Б.Г. Іваницький, М.Ю. Шаповал, Д.В. Воробйов, Б.Й. Логгінов, Д.Д. Лавриненко, М.В. Давидов, К.Є. Нікітін, П.І. Молотков, І.М. Патлай, М.М. Горшенін, С.В. Шевченко та інші.

Зіркою першої величини серед видатних вчених-лісівників є постать академіка Петра Степановича Погребняка, 100-річчя від дня народження якого широко відзначалося у цьому році науковою і культурною громадськістю України. Видатний вчений-лісівник світового масштабу, талановитий педагог, відомий громадський діяч, вихователь численної когорти молодих науковців, людина високих організаторських здібностей – всіх цих високих визнань по праву заслужив П.С. Погребняк, здобув своїм талантом і невтомною багаторічною працею.

Як яскрава особистість він завжди притягував розум і серця науковців і практиків лісівництва, щедро ділився з ними своїм баченням розвитку лісівничої науки і лісового господарства, допомагав вирішувати найскладніші проблеми теоретичного і практичного характеру. Вражає широта ерудиції і наукових інтересів Петра Степановича Погребняка. В його наукових працях на високому теоретичному рівні розглядаються питання лісової екології, лісового ґрунтознавства, геоботаніки, фізичної географії, кліматології, палеогеографії, біоценології, степового лісорозведення, ландшафтознавства, взаємодії лісових порід. Особливо великий внесок він зробив у розвиток лісової типології. Представлена ним едафічна сітка типів лісорослинних умов, яка побудована на основі екологічних критеріїв – тропності та вологості ґрунту, визнана лісівниками всього світу і є надбанням світового лісівництва.

Актуальними і в даний час є результати досліджень П.С. Погребняка щодо впливу лісу на ґрунт і його вчення про лісову ґрунтову родючість. Велике наукове значення мають праці Петра Степановича, що стосуються закономірностей формування, функціонування та поширення лісових екосистем, форм сукцесій рослинного покриву у різних природно-географічних зонах, біохімічних взаємозв'язків між компонентами живої і неживої природи, прогнозування змін ландшафтно-оболонки Землі внаслідок зростаючого техногенного впливу.

На вшанування пам'яті великого лісівника України – академіка П.С. Погребняка Українським державним лісотехнічним університетом у 1990 році було започатковано проведення Погребняківських читань. Спочатку вони проводились один раз у два роки. У цьому році на VI-их Погребняківських читаннях, за матеріалами якого підготовлений даний науковий збірник, було прийнято рішення про